

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 4 (129), 2020

жовтень – листопад – грудень

Виходить чотири рази на рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Заснований у 1995 р., видається з 1996 р.

До 2012 р. журнал виходив у світ під назвою
«Фізичне виховання в школі», до 2014 р. – під
назвою «Фізичне виховання в сучасній школі»

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації серія КВ № 20003–9803 р.
від 25.06.2013 р.

Передплатний індекс 68840

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Олексій ТИМОШЕНКО – декан факультету фізичного виховання та спорту НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Костянтин ДМИТРЕНКО

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Анатолій ІЛЬЧЕНКО – начальник Київського обласного управління з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Валерій АРЕФ'ЄВ – доктор педагогічних наук, професор

Олександр АРХІПОВ – доктор педагогічних наук, професор

Іван БЕХ – доктор психологічних наук, дійсний член НАПН України, професор

Костянтин ВІХРОВ – доктор філософії, кандидат педагогічних наук, професор

Володимир ВОЛКОВ – доктор педагогічних наук, професор

Леонід ВОЛКОВ – доктор педагогічних наук, професор

Олександра ДУБОГАЙ – доктор педагогічних наук, професор

Мирослав ДУТЧАК – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Валентина ЄРМОЛОВА – кандидат наук з фізичного виховання і спорту

Микола ЗУБАЛІЙ – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Любов ІВАНОВА – доктор педагогічних наук, професор

Галина КОЛОМОЄЦЬ – науковий співробітник Інституту модернізації змісту освіти

Тетяна КРУЦЕВИЧ – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Ірина МЕДВЕДЄВА – доктор педагогічних наук, професор

Микола НОСКО – доктор педагогічних наук, професор

Станіслав ПРИСЯЖНЮК – доктор педагогічних наук, професор

Володимир СТОЛІТЕНКО – кандидат педагогічних наук

Людмила СУЩЕНКО – доктор педагогічних наук, професор

Володимир ТКАЧУК – доктор біологічних наук, професор

Станіслав ТРИЛІС – заслужений учитель України

Михайло ХОРОШУХА – доктор педагогічних наук, професор

Олександр ШАМИЧ – доктор психологічних наук, доцент

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ АБО ПРАЦЮЮТЬ У ЗАКОРДОННИХ ВНЗ

Едуард ВІЛЬЧКОВСЬКИЙ – доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, професор

Олександр ПРИМАКОВ – доктор педагогічних наук, професор

© «Педагогічна преса», 2020

© «Фізичне виховання в рідній школі», 2020

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи
Варіативний модуль «Гімнастика» 2

ВСЕУКРАЇНСЬКІ КОНКУРСИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «ІННОВАЦІЙНИЙ УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З ЕЛЕМЕНТАМИ ФУТБОЛУ» 2019 РОКУ

Ганчева Владислава, Гусєв Віктор.

Зорислава Шинкарук – лауреат Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року 11

Зорислава Шинкарук. Інноваційний урок баскетболу для учнів 2 класу 12

МЕТОДИКА, ПРАКТИКА, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Ковальський Володимир. Урок футболу для учнів 7 класу 16

Вітер Наталія. Урок фізичної культури з теми «Бадмінтон» для учнів 5 класу 23

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОЦІ ФІЗКУЛЬТУРИ

Качан Олексій, Онішкевич Оксана. Розвиток почуття ритму, часу та координаційних здібностей в учнів із використанням перкусії 25

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ШКОЛІ

Коростишівському педагогічному коледжу імені І. Я. Франка 150 років

Тунік Наталія, Войналович Олена. Година спілкування «Поруч з олімпійцями» 33

Чеботарьова Наталія, Гельфанд Едуард, Сколяр Борис. До 60-річчя виступу легкоатлетки Віри Крепкіної на Римській Олімпіаді 38

ХОРТИНГ - НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИД СПОРТУ УКРАЇНИ

Діхтяренко Зоя, Єрьоменко Едуард, Пустолякова Лариса, Єрьоменко Вероніка. Попередження загроз життю та здоров'ю учнів, студентів, курсантів під час занять бойовим хортингом 41

ІНФОРМАЦІЯ

Тематичний показник публікацій у журналі «Фізичне виховання в рідній школі» у 2020 році 46

На першій сторінці обкладинки: Владислава Ганчева (ліворуч) та Євгеній Столітенко вітають Зориславу Шинкарук під час нагородження фіналістів Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року.

(Фото Віктора Гусєва)

УДК 796-049.5(373+378)

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ ЖИТТЮ ТА ЗДОРОВ'Ю УЧНІВ, СТУДЕНТІВ, КУРСАНТІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ БОЙОВИМ ХОРТИНГОМ

ДІХТЯРЕНКО Зоя Михайлівна – доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини ННІ спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, доцент;

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук;

ПУСТОЛЯКОВА Лариса Миколаївна – доцент кафедри фізичного виховання і здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, кандидат педагогічних наук, доцент;

ЄРЬОМЕНКО Вероніка Едуардівна – студентка ННІ спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету ДФС України

Авторами наукової публікації проведено аналіз законодавчих документів та літературних джерел, що висвітлюють питання попередження загроз життю та здоров'ю учнів, студентів, курсантів під час занять бойовим хортингом. На його основі можна стверджувати, що організація і проведення безпечних змагань та інших спортивних заходів повністю визначаються великим теоретико-практичним досвідом атестаційної, суддівської, тренерської, дисциплінарної колегії стосовно уникнення заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи (особам).

Ключові слова: спорт, єдиноборство, бойовий хортинг, кримінальна відповідальність, законодавство, шкода здоров'ю, порушення правил ведення гри, злочини у сфері спорту.

Вступ. Спортивна діяльність як така, а тим більше діяльність із підготовки та проведення спортивних шоу має підвищений ступінь суспільної небезпечності. Зокрема, шкода може бути завдана спортсмену, який бере участь у відповідному спортивному заході, глядачам, що відвідують цей захід, спортивним клубам, а також іншим фізичним і юридичним особам, що мають стосунок до спортивного заходу. З огляду на зазначене вище, особливої уваги потребує належне правове регулювання делікатних відносин у сфері спорту, зокрема у хортингу, що мають своїм змістом відповідальність особи за завдану шкоду [1, с. 45].

Зазначимо, що вивченням різноманітних аспектів спортивних відносин, у тому числі й делікатних, займається достатньо велика кількість дослідників, зокрема: В. Бойко, С. Брянкін, Ю. Вавілов, В. Галкін, С. Гуськов, Г. Грибан, Е. Єрьоменко, В. Жолдак, А. Котов, А. Лаптев, М. Линець, С. Лисенчук, І. Малинський, Л. Матвеев, Ю. Мічуда, Р. Пілон, В. Платонов, О. Почінін, С. Присяжнюк, К. Протенко, С. Сейранов, О. Сибаль, О. Сичов, В. Столяров, Ю. Фомін, Б. Юшко та ін. [1–12].

Однак у відомій нам науковій літературі цієї тематики зазначене вище питання ще не розглядалося. Отже, проблематика, якій присвячена дана публікація, є актуальною, а результати науково-дослідної роботи з її вирішення мають спрямування на впровадження, зокрема у за-

© Діхтяренко З. М., Єрьоменко Е. А. Пустолякова Л. М. Єрьоменко В. Е., 2020

кладах середньої та вищої освіти [3; 4; 11; 12]. Відповідні дослідження виконуються такими науковими закладами: 1) Навчально-науковим інститутом (ННІ) спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету державної фіскальної служби України на 2017–2020 роки за темою «Національний вид спорту хортинг як засіб фізичного виховання студентів» (державний реєстраційний номер 0118U001989); 2) Інститутом проблем виховання НАПН України на 2020–2022 рр. за загальними темами: «Військово-патріотичне виховання учнів в умовах ідейно-світоглядної конфронтації» (індивідуальна тема: «Військово-патріотичне виховання молодших підлітків у процесі занять бойовим хортингом» (державний реєстраційний номер 0120U100443).

Мета дослідження – проаналізувати законодавчі документи та літературні джерела, що висвітлюють зазначене питання: кримінально-правова характеристика заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи (учню, студенту, курсанту) під час заняття бойовим хортингом (теоретико-методичний аспект).

Виклад основного матеріалу дослідження. Кримінальне законодавство не може залишатися індивідуальним у випадках заподіяння шкоди здоров'ю під час заняття спортом, тому особливого розгляду заслуговує проблема відповідальності за заподіяння шкоди здоров'ю людини під час проведення спортивних ігор і змагань. Спорт є складовою частиною фізичної

культури, що полягає у змагальній діяльності та спеціальній підготовці людини до змагань. Заняття спортом сприяють зміцненню здоров'я людини, тому держава докладає зусиль, спрямованих на недопущення заподіяння шкоди її здоров'ю під час занять спортом, встановлюючи певні правила тренування і проведення змагань. Проте спорт може бути вельми травматичним видом діяльності, і разом з тим слід визнати, що спорт – це специфічний вид діяльності, заснований на добровільному волевиявленні людини, спрямований на зміцнення її здоров'я, але в якому присутні ризики отримання і (або) заподіяння тілесних ушкоджень [2, с. 41].

Юридичні основи застосування цього твердження сформульовані, зокрема, у ст. 39 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 [8] та «Про внесення змін до Порядку визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядку його ведення», затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 28.02.2019 [9], де зазначено, що в Україні не можуть визнаватися види спорту, які (змагання з яких) пов'язані з небезпекою чи надмірним ризиком для життя і здоров'я людей або мають антигуманний зміст.

Зазначимо, що питання про кримінально-правову оцінку поведінки суддів, тренерів і спортсменів у юридичній літературі висвітлено недостатньо. А отже, правовій захищеності потерпілих (усі, хто причетний до змагань) від спортивного травматизму приділено незначну увагу. В науковій та спортивній літературі відзначалася неприпустимість таких фактів, коли група спортсменів або один спортсмен для «збільшення» шансів на перемогу своєї команди або індивідуальної вигоди йде на порушення правил змагань і свідомо виводить з «ладу» (травмує) суперника, завдаючи йому тілесних травм, пошкоджень. Зважаючи на цей факт, такі дії пропонувалося розглядати як умисні, які повинні спричиняти за собою виключення групи спортсменів (спортсмена) зі змагань, спортивної команди, спортивного клубу й притягнення до кримінальної відповідальності. Але є й інші факти, згідно з якими Кримінальний кодекс не має сили у спортивній діяльності за певних умов, при дотриманні яких особи, які заподіяли шкоду життю чи здоров'ю іншої особи в процесі занять спортом, змагань, звільняються від кримінальної відповідальності.

У зв'язку з цим представляється доцільним розглянути певні ситуації, під час яких може бути заподіяна шкода учаснику спортивних змагань в ході їх проведення. Наприклад, по-перше, можуть заподіяти шкоду здоров'ю особи під час спортивних змагань без пору-

шення відповідних правил. Спортсмен може нанести удар, не порушуючи правил, в результаті чого потерпілому може бути заподіяно шкоду здоров'ю будь-якого ступеня тяжкості або наступити його смерть; якщо хокеїст з величезною силою посилає шайбу у ворота противника і потрапляє в голову судді або гравця, чим завдає шкоду здоров'ю потерпілого і т. п. Такі випадки слід розглядати як ненавмисне заподіяння шкоди і дії спортсмена не повинні спричиняти не лише кримінально-правових, а й інших наслідків (дискваліфікація тощо). Хоча в результаті таких дій і наступають шкідливі наслідки, у спортсмена відсутній умисел на порушення чільних спортивних правил і заподіяння шкоди, і його дії не можуть бути визнані ні суспільно небезпечними, ні протиправними. По-друге, заподіяння шкоди здоров'ю людини можливе в результаті навмисного порушення правил гри. По-третє, можуть заподіяти шкоду здоров'ю людини, коли спортсмен з необережності порушує правила гри [7, с. 71, 74, 76].

Наприклад, футболіст ставить підніжку і в результаті падіння потерпілому заподіюється травма. У даних випадках у діях спортсменів відсутній склад злочину. За допущене порушення правил до нього справедливо можуть бути застосовані тільки санкції, передбачені правилами гри. У зв'язку із цим представляється досить спірною позиція П. Дубовця, який вважає, що «кримінальна відповідальність може наставати і тоді, коли при дозволених спортивних змаганнях спортсменом навмисно або з необережності порушуються спортивні правила, в результаті чого заподіюється шкода здоров'ю іншої особи» [2, с. 62].

Ця думка цілком справедлива, коли мова йде про навмисне порушення правил, і неприйнятна, коли правила порушені через необережність. Наскільки нам відомо, не було жодного випадку притягнення до кримінальної відповідальності спортсмена, який порушив правила гри з необережності, коли таке порушення спричинило за собою заподіяння шкоди здоров'ю іншого учасника змагання. Досить поширені ситуації, коли шкода здоров'ю заподіюється супернику не в зв'язку з веденням спортивної боротьби [7, с. 77].

Відповідно до ст. 54 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» особи, винні у порушенні законодавства у сфері фізичної культури і спорту, несуть цивільно-правову, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до закону [8].

Вважаємо, що цей нормативно-правовий припис потрібно також застосовувати в тому числі до заподіяння шкоди життю чи здоров'ю особи під час проведення заходів із невизнаних у на-

шій державі видів спорту, оскільки такі діяння суперечать вищенаведеним положенням Закону, «Про внесення змін до Порядку визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядку його ведення», затвердженого Наказом Міністерства молоді та спорту України від 28.02.2019 [9].

До злочинів, що можуть бути вчинені під час занять невизнаними видами спорту, варто віднести: умисне вбивство (ст. 115 КК України), вбивство через необережність (ст. 119 КК України), умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України), умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 КК України), побої і мордування (ст. 126 КК України), необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 128 КК України). Актуальним видається питання, чи можливе вчинення у цьому випадку умисного вбивства та умисного тяжкого тілесного ушкодження, зумовлених станом сильного душевного хвилювання (ст. 116, 123 КК України). Вважаємо, що можливе, адже насильство, що застосовується під час заняття нелегальними видами спорту, є протизаконним, що, у свою чергу, визнається однією із можливих причин раптового виникнення в особи стану фізіологічного афекту [6].

Бойовий хортинг – єдиноборство, це національний професійно-прикладний вид спорту військовослужбовців і правоохоронців, а також інших силових структур України, яке має правила, атестаційну, суддівську, тренерську, дисциплінарну колегії тощо. Кваліфіковані судді з різних видів єдиноборств прийшли в бойовий хортинг, щоб розвивати український вид. Тому на практичному досвіді інших видів спорту, єдиноборств, проаналізувавши прецеденти, можна попередити подібні випадки, досить поширені у сучасній спортивній практиці під час проведення хокейних, футбольних ігор, змагань із так званого американського футболу, вся суть якого заснована на насильстві. Однак за такими фактами кримінальні справи зазвичай не порушуються. Масові бійки дуже часто відбуваються під час проведення хокейних матчів, коли гравці відкидають спортивне приладдя і починається справжнісінький кулачний бій, у ході якого наносяться удари, побої, заподіюються інші ушкодження здоров'ю [7, с. 74].

На нашу думку, в таких ситуаціях видається правильним притягати винних за умисне заподіяння шкоди здоров'ю того чи іншого ступеня тяжкості. Такі дії мало чим відрізняються від заподіяння шкоди здоров'ю в будь-якому іншому місці, і тому винятку в такому випадку для спортсменів у разі заподіяння ними шкоди здоров'ю не має бути.

Влучними є визначення та обґрунтування юридичних положень О. Сибальом [10]:

1. «Дотримання вимог офіційної організованості спортивного заходу» до вимог офіційної організованості спортивних змагань, дотримання яких є умовою правомірності заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час заняття спортом, запропоновано відносити:

- 1) урегульованість встановленими правилами;
- 2) здійснення спеціально уповноваженими особами нагляду за дотриманням правил під час його проведення;
- 3) наявність дозволу (рішення) компетентних суб'єктів на його проведення;
- 4) відповідність умовам положення (регламенту) спортивних змагань;
- 5) включення спортивного змагання до відповідних календарних планів фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів.

Офіційна організованість спортивних тренувань характеризується такими ознаками:

- 1) здійснення їх організаторами спортивних заходів;
- 2) мета – підготовка спортсменів до участі у спортивних змаганнях;
- 3) проведення за участю кваліфікованого спортивного тренера;
- 4) дотримання часово-просторових меж проведення цих спортивних заходів.

2. «Дотримання спортивних правил» доведено, що складовими дотримання спортивних правил як умови правомірності заподіяння шкоди під час заняття спортом є:

- 1) допустимість офіційними правилами спортивних змагань з конкретного виду спорту можливості чи необхідності заподіяння шкоди;
- 2) суб'єкт (учасник спортивного заходу, уповноважений відповідними спортивними правилами на виконання спортивних прийомів, які можуть призвести до заподіяння шкоди);
- 3) об'єкт (життя та здоров'я особи);
- 4) потерпілий (учасник спортивного заходу, стосовно якого відповідно до спортивних правил можуть застосовуватись спортивні прийоми, що спричиняють заподіяння шкоди);
- 5) форма діяння (дія);
- 6) спосіб (визначений спортивними правилами метод, порядок, послідовність спортивних рухів та прийомів, які застосовуються для досягнення спортивного результату);
- 7) наслідки (фізичний біль, різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження, смерть особи).

3. «Згода особи на заняття спортом» виокремлено ознаки згоди особи на заняття спортом як умови правомірності заподіяння шкоди її життю чи здоров'ю під час цієї діяльності, до яких запропоновано відносити: дійсність згоди (надання фізичною дієздатною особою), усві-

домленість (розуміння суспільно небезпечного характеру діяння, на вчинення якого надається згода, та його наслідків), добровільність (відсутність примусу чи обману під час отримання згоди) та наявність (передування згоди у часі обумовленому нею заподіяння шкоди; дотримання форми вияву згоди; наявність факту уявлення та сприйняття згоди її адресатом; можливість відкликання згоди до закінчення обумовленого нею діяння) [10, с. 11–12].

На сучасному етапі, проаналізувавши основні законодавчі документи та певну кількість літературних джерел, що висвітлюють питання: кримінально-правової характеристики заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час занять спортом, зокрема бойовим хортингом (теоретико-методичний аспект), можна стверджувати, що організація і проведення безпечних змагань та інших спортивних заходів повністю визначаються великим теоретико-практичним досвідом атестаційної, суддівської, тренерської, дисциплінарної колегій стосовно уникнення заподіяння шкоди життю та здоров'ю особі (особам) і відображаються в таких **висновках**:

1. Межі заняття спортом як поведінки, під час якої може заподіюватися шкода життю та здоров'ю особи, що підлягає кримінально-правовій оцінці, визначаються, з одного боку, формами прояву цієї діяльності (спортивними заходами), а з іншого – її змістом (відповідністю спортивним правилам). На цій основі запропоновано О. Сибальом визначення поняття «заняття спортом» як вчинення під час спортивних заходів (змагань або навчально-тренувальних занять) діянь, що дозволені спортивними правилами.

2. За кримінально-правовою природою заняття спортом відповідає ознакам родового доктринального поняття обставини, що виключає злочинність діяння: 1) становить сукупність умов (чинників реальної дійсності), що обґрунтовують правомірність заподіяння шкоди об'єкту кримінально-правової охорони; 2) обумовлюється положеннями законодавства України; 3) виключає кримінальну протиправність суспільно небезпечного, формально (зовні) схожого зі злочинним діянням. Обґрунтовано, що заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час заняття спортом не охоплюється іншими обставинами, що виключають злочинність діяння, зокрема необхідною обороною, крайньою необхідністю, діянням, пов'язаним з ризиком, а також існуючими у доктрині кримінального права обставинами – згодою потерпілого і виконанням професійних функцій та обов'язків. Відтак зроблено висновок, що заняття спортом є самостійною обставиною, що виключає злочинність діяння.

3. Умови правомірності заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час заняття спортом, до яких запропоновано відносити: 1) дозволеність (легальність) виду спорту; 2) дотримання вимог офіційної організованості спортивного заходу; 3) дотримання спортивних правил; 4) згоду особи на заняття спортом [10, с. 13–14].

4. Кримінально-правова кваліфікація заподіяння шкоди внаслідок порушення спортивних правил повинна здійснюватися з урахуванням психічного ставлення винного до порушення спортивних правил, з однієї сторони, та до настання наслідків у вигляді шкоди життю та здоров'ю, з іншої, за відповідними статтями Розділу II Особливої частини КК України «Злочини проти життя та здоров'я особи» [5].

5. Заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час заняття невизнаними в Україні видами спорту та (або) за відсутності офіційної організованості спортивного заходу за умови усвідомлення винним цих порушень та з урахуванням його психічного ставлення до суспільно небезпечних наслідків необхідно кваліфікувати за статтями 115, 116, 119, 121, 122, 123, 125, 126, 128 КК України. Кримінально-правова кваліфікація заподіяння шкоди життю чи здоров'ю особи за відсутності її згоди на заняття спортом, за умови усвідомлення винним факту порушення умов її застосування (дійсності, усвідомленості, добровільності, наявності) та з урахуванням його психічного ставлення до суспільно небезпечних наслідків, повинна здійснюватись за статтями 115, 119, 121, 122, 125, 126, 128 КК України [6].

Обговорюване питання вимагає від нас подальших наукових розвідок, оскільки незаконність і порушення правил під час проведення змагань залишаються завжди актуальними. Тому одним із **перспективних напрямів** наступних розробок досліджуваної тематики є кримінально-правова оцінка порушення посадових обов'язків «третіми особами», що передувало завданню шкоди життю чи здоров'ю особи під час заняття спортом тощо.

ДЖЕРЕЛО

1. Dikhtiarenko, Zoia, Yeromenko, Eduard, Pustoliakova, Larysa. Combat horting: prevention of injuries and harm to life and health of pupils, students, cadets during training (2020). Problems and prospects of physical culture and sports development and healthy lifestyle formation of different population groups. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-04-7; pp. 286, illus., tabs., bibls. (pp. 240-246). Retrieved from: http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/2_2020.pdf.

2. Malynskyi, I., Boyko, V., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Fedorchenko, T., Lytvynenko, A.,

Khatko, A., Pustoliakova, L., Ostapenko, O., Zubalii, M., Khimich, V., Koval, A., Zhivolovich, S., Korobchenko, A., Ostapchuk, L. (2020). Problems and prospects of physical culture and sports development and healthy lifestyle formation of different population groups. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole; pp. 286, illus., tabs., bibls. Part 5. Horting as a Means of Physical Education for Pupils and Students (pp. 226–273). Retrieved from: http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/2_2020.pdf.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баулин Ю. В. Причинение вреда с согласия «потерпевшего» как обстоятельство, исключющее преступность деяния: [монография] / Ю. В. Баулин. – Х.: Кроссроуд, 2007. – 96 с.
2. Дубовец П. А. Ответственность за телесные повреждения по советскому уголовному праву: [монография] / П. А. Дубовец. – М.: Юридическая литература, 1964. – 160 с.
3. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К.: Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
4. Малинський І. Вплив тренувань з бойового хортингу на профілактику психофізіологічного стресу учнівської та студентської молоді, курсантів / І. Малинський, З. Діхтяренко, В. Чаплигін, В. Хоменко, С. Коцоба // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної кул.: зб. наук. праць. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Вип. 2 (122) 20. – С. 100–105.
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
6. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов,

С. Б. Гавриш та ін.]; За заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: Ін Юре, 2003. – 1196 с.

7. Курс советского уголовного права: Преступления против личности, ее прав. Хозяйственные преступления. В 6-ти томах: Часть особенная. Т. 5 / [Г. Л. Кригер, А. А. Пионтковский, П. С. Ромашкин]; Под ред. А. А. Пионтковского. – М.: Наука, 1971. – 572 с.

8. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3808-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.

9. Про внесення змін до Порядку визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядку його ведення: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28 лютого 2019 року № 1059. / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0480-19>.

10. Сибаль О. Б. Кримінально-правова характеристика заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час заняття спортом: автореф. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Сибаль Олег Богданович. – Л., 2015. – 22 с.

11. Griban, G., Kuznietsova, O., Dzenzeliuk, D., Malynskyi, I., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Otravenko, O., Lytvynenko, A., Lyhun, N., Okhrimenko, I., Prontenko, K. (2019). Dynamics of psycho-emotional state and individual psychological characteristics of students in the process of physical education classes. Revista Dilemas Contemporaneos: Educaciyn, Politica y Valores. Aco: VII, Numero: Ediciyn Especial, Artículo no.:113, Periodo: Diciembre, 2019 (WofS).

12. Prontenko, K., Griban, G., Okhrimenko, I., Bondarenko, V., Bezpaliy, S., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Bulgakov, O., Bloschynskyi, I., Dzenzeliuk, D. (2019). Academic performance and mental capacity of cadets engaged in sports during studies. Revista Dilemas Contemporaneos: Educaciyn, Politica y Valores. Aco: VII, Numero: Ediciyn Especial, Artículo no.: 23, Periodo: Octubre, 2019. Мексика (Web of Science).

Діхтяренко З. М., Єрмоєнко З. А., Пустолякова Л. Н., Єрмоєнко В. З.

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ УГРОЗ ЖИЗНИ И ЗДОРОВЬЮ УЧАЩИХСЯ, СТУДЕНТОВ, КУРСАНТОВ ВО ВРЕМЯ ЗАНЯТИЙ БОЕВЫМ ХОРТИНГОМ

Авторами наукової публікації проведено аналіз законодавчих документів і літературних джерел, що освітають питання попередження загроз життю і здоров'ю учасників, студентів, курсантів в час заняття бойовим хортингом. На його основі можна утвердити, що організація і проведення безпечних змагань і інших спортивних заходів повністю визначаються більшим теоретико-практичним досвідом атестаційної, судейської, тренерської, дисциплінарної колегії в стосунку запобігання шкоди життю і здоров'ю особи (особам).

Ключевые слова: спорт, единоборство, боевой хортинг, уголовная ответственность, законодательство, вред здоровью, нарушение правил ведения игры, преступления в сфере спорта.

Dikhtiarenko Z., Yeromenko E., Pustoliakova L., Yeromenko V.

PREVENTION OF THREATS TO LIFE AND HEALTH OF PUPILS, STUDENTS, CADETS DURING COMBAT HORTING LESSONS

The authors of the scientific publication analyzed legislative documents and literary sources covering the issues of preventing threats to the life and health of pupils, students, and cadets during combat horting. On its basis, it can be argued that the organization and conduct of safe competitions and other sporting events are fully determined by the extensive theoretical and practical experience of certification, refereeing, coaching, disciplinary collegiums in relation to preventing harm to life and health of a person (persons).

Keywords: sports, martial arts, Combat Horting, criminal liability, legislation, harm to health, violation of the rules of the game, crimes in the field of sports.

ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ У ЖУРНАЛІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ» У 2020 РОЦІ

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році»; № 3, с. 2.

Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році. Додаток до листа МОН України. Витяги; № 3, с. 2.

Основи здоров'я; № 3, с. 2–4.

Фізична культура; № 3, с. 4–7.

«Захист України»; № 3, с. 7–10.

Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. 5–9 класи.

Варіативний модуль «Городки»; № 2, с. 2–5.

Варіативний модуль «Гімнастика»; № 4, с. 2–10.

Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. 10–11 класи. Рівень стандарту.

Варіативний модуль «Гирьовий хортинг»; № 1, с. 2–6.

ВСЕУКРАЇНСЬКІ КОНКУРСИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «ІННОВАЦІЙНИЙ УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З ЕЛЕМЕНТАМИ ФУТБОЛУ» 2019 РОКУ

Ганчева Владислава, Столітенко Євгеній. Всеукраїнський семінар «Розвиток масового футболу» та фінал Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 1, с. 7–8.

Ганчева Владислава, Онищук Світлана. Світлана Вишня – абсолютний переможець Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 1, с. 9–10.

Вишня Світлана. Інноваційний урок флорболу. 7 клас; № 1, с. 11–14.

Ганчева Владислава. Волкова Ірина. Володимир Майстро посів II місце у Всеукраїнському конкурсі «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 2, с. 6–7.

Майстро Володимир. Урок фізичної культури з елементами футболу, 8 клас; № 2, с. 8–11.

Майстро Володимир. Урок фізичної культури «Круті ігри». 6 клас; № 2, с. 12–16.

Ганчева Владислава, Моїсєєв Сергій. Ольга Мазманян посіла III місце у Всеукраїнському конкурсі «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 3, с. 11–13.

Мазманян Ольга. Урок фізичної культури з елементами футболу для учнів 5 класу; № 3, с. 13–15.

Мазманян Ольга. Інноваційний урок гандболу для учнів 5 класу; № 3, с. 15–17.

Ганчева Владислава, Качан Олексій. Андрій Малий – лауреат Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 3, с. 18–19.

Малий Андрій. Урок фізичної культури з елементами футболу для учнів 6 класу; № 3, с. 19–21.

Малий Андрій. Інноваційний урок регбі для учнів 6 класу; № 3, с. 22–25.

Ганчева Владислава, Гусєв Віктор. Зорислава Шинкарук – лауреат Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» 2019 року; № 4, с. 11–12.

Зорислава Шинкарук. Інноваційний урок баскетболу для учнів 2 класу; № 4, с. 12–15.

МЕТОДИКА, ПРАКТИКА, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дробітько Дмитро. Формування соціальної та громадянської компетентності засобами баскетболу. 10 клас; № 1, с. 15–18.

Кондрашевський Данііл. Мій вибір – фізична культура і спорт; № 1, с. 19–20.

Ковальський Володимир. Урок футболу для учнів 7 класу; № 4, с. 16–22.

Вітер Наталія. Урок фізичної культури з теми «Бадмінтон» для учнів 5 класу; № 4, с. 23–24.

ЗНАЙОМТЕСЯ З КОЛЕГОЮ

Ковальчук Надія. Сорок шість років у спортивній формі; № 2, с. 17–18.

Романів Василь. Урок фізичної культури з використанням функціональної музики. 10 клас. Дівчата; № 2, с. 19–20.

Ковальський Володимир. Роль учителя фізичної культури у вихованні патріотизму та формуванні морально-вольових якостей учнів; № 3, с. 25–26.

Забавська Надія. Сценарій спортивного брейн-рингу «Олімпійський» для дітей середнього шкільного віку; № 3, с. 27–30.

ЗНАЙОМТЕСЯ ІЗ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

КОРОСТИШІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ І. Я. ФРАНКА

Тунік Наталія, Корзун Віктор. 150 років від заснування Коростишівського педагогічного коледжу імені І. Я. Франка; № 1, с. 21–23.

Тунік Наталія. Історія, досягнення, традиції; № 1, с. 23–26.

Тунік Наталія. Тиждень циклової комісії. Узагальнення і поширення кращого педагогічного досвіду; № 2, с. 21–24.

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОЦІ ФІЗКУЛЬТУРИ

Качан Олексій. Інноваційний урок регбі. 9 клас; № 1, с. 27–35.

Качан Олексій, Пристинський Володимир. Наукове обґрунтування впровадження концепції «Спорт заради розвитку» в Україні; № 2, с. 25–33.

Качан Олексій, Онішкевич Оксана. Розвиток почуття ритму, часу та координаційних здібностей в учнів із використанням перкусії; № 4, с. 25–32.

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ШКОЛІ

Єрмолова Валентина. III зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Лозанна–2020; № 1, с. 36–38.

Мокринська Лариса. Сценарій проведення Олімпійського уроку, присвяченого III Зимовим юнацьким Олімпійським іграм; № 1, с. 37–41.

Єрмолова Валентина. Видатні українські спортсмени – учасники Другої світової війни; № 2, с. 34–38.

Єрмолова Валентина. Вони загинули на війні: повинні були боротися за спортивні нагороди, але вибрали захист України; № 3, с. 31–35.

Тунік Наталія, Войналович Олена. Година спілкування «Поруч з олімпійцями»; № 4, с. 33–37.

Чеботарьова Наталія, Гельфанд Едуард, Сколяр Борис. До 60-річчя виступу легкоатлетки Віри Крепкіної на Римській Олімпіаді; № 4, с. 38–40.

СПОРТ ЗАРАДИ РОЗВИТКУ

Качан Олексій. Впровадження концепції фізичного виховання «Спорт заради розвитку» в Донецькій області; № 2, с. 41–45.

Качан Олексій. Концепція «Спорт заради розвитку» як всебічний засіб розвитку універсального інтелекту людини в XXI столітті; № 3, с. 36–42.

ХОРТИНГ - НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИД СПОРТУ УКРАЇНИ

Єрмоєнко Едуард. Виховання фізичної культури та основ здоров'я школярів у процесі занять бойовим хортингом; № 1, с. 42–44.

Діхтяренко Зоя, Гаєвий Вадим, Єрєсова Світлана, Корнійчук Світлана. Формування фізичної культури в учнів і студентів-хортингістів в умовах обмежень у русі під час всесвітньої пандемії COVID 19; № 3, с. 43–48.

Діхтяренко Зоя, Єрмоєнко Едуард, Пустолякова Лариса, Єрмоєнко Вероніка. Попередження загроз життю та здоров'ю учнів, студентів, курсантів під час занять бойовим хортингом; № 4, с. 41–45.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ У ЗАХОДАХ

Льченко Анатолій. «Cool games» покликані зробити уроки фізичної культури сучасними та цікавими; № 2, с. 39–40.

ВІТАСМО

Гельфанд Едуард, Капралов Сергій, Сколяр Борис. Педагог, вихователь, організатор освіти. До ювілею Наталії Чеботарьової; № 1, с. 47–48.

Тимошенко Олексій, Чеботарьова Наталія, Гельфанд Едуард. Науковець, методист, фахівець з фізичного виховання. До 80-річчя Валерія Георгійовича Ареф'єва; № 2, с. 46–47.

ІНФОРМАЦІЯ

Вимоги до оформлення авторських рукописів; № 2, с. 48.

Тематичний показник публікацій у журналі «Фізичне виховання в рідній школі» у 2020 році; № 4, с. 46–48.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори. Редакція залишає за собою право на редагування та скорочення прийнятих до друку матеріалів. Рукописи не повертаються. У разі використання матеріалів посилання на журнал є обов'язковим. Листи й матеріали для публікації можна надсилати електронною поштою: info@pedpressa.ua з поміткою «Фізичне виховання в рідній школі».

© Видавництво «Педагогічна преса». Усі права захищено. Жодні частина, елемент, ідея, композиційний підхід цього видання не можуть бути скопійованими чи відтвореними в будь-якій формі і ніякими засобами — ні електронними, ні фото-механічними, у тому числі й ксерокопіюванням, записом або комп'ютерним архівуванням, — без письмового дозволу видавця.

Державний комітет зв'язку та інформації України ф.СП-1											
ДОСТАВНА КАРТКА — ДОРУЧЕННЯ											
ПВ	місце	літер.	На <u>газету</u>			68840					
			журнал								
«ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ»											
найменування видання											
Вартість	передплата								кількість комплектів	1	
	переадресування										
на 2021 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
поштовий індекс _____ місто _____											
код вулиці _____ село _____											
область _____											
район _____											
вулиця _____											
прізвище, ініціали _____											

ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ
ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

В. о. директора видавництва
Костянтин КОРНІЄНКО

Головний редактор
редакції журналів
Ніна БЕРІЗКО

Адреса редакції журналу, видавництва:
02094, м. Київ, вул. Попудренка, 54,
8-й поверх, кім. 802
Тел.: (044) 292-83-05
E-mail: 2345255@ukr.net, dima4405@gmail.com
або kodmit44@ukr.net

Рекламний відділ:
E-mail: pedpressa@ukr.net
Над номером працювали:
Костянтин ДМИТРЕНКО
Віктор ДЯЧЕНКО

Підписано до друку 22.12.2020.
Формат 60×84 1/8.
Папір газетний. Друк офсет.
Умов.-друк. арк. 6,51.
Зам.
Видруковано ТОВ «Принтстор Груп»
03190, м. Київ,
вул. Данила Щербаківського, 4